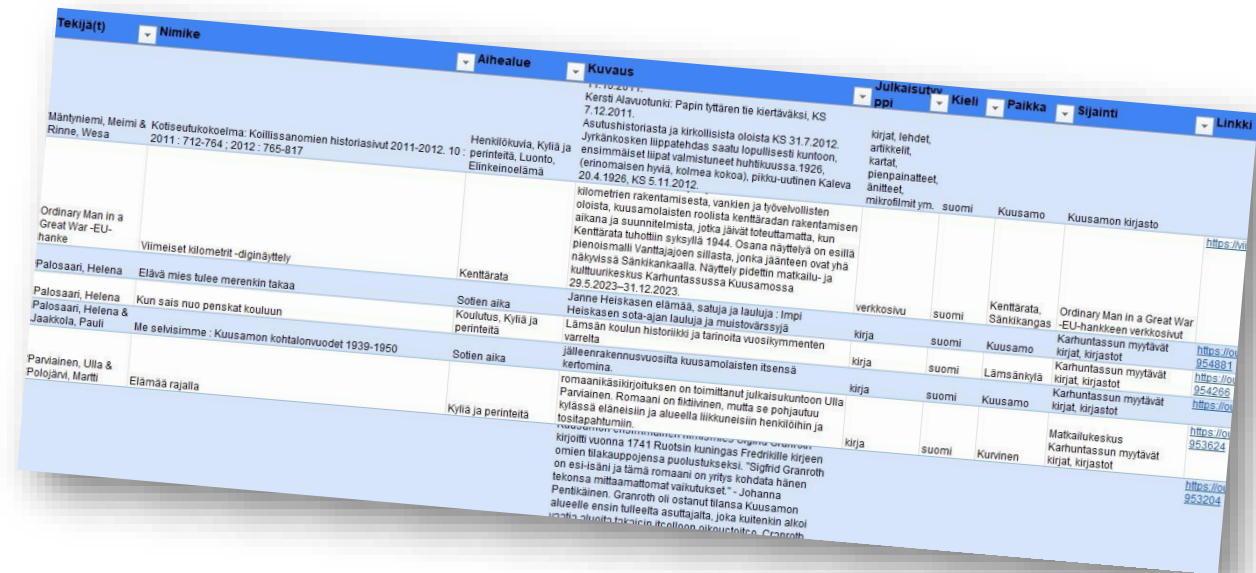

Digikirjahylly & tarinallistaminen

- Kuusamolaisista tarinalähteistä on rakennettu digikirjahylly, jota voi hyödyntää palvelujen kehittämisessä.
- Digikirjahylly sisältää teoksia ja tietolähteitä, ja esiin on nostettu myös muutamia yksittäisiä tarinoita inspiraation lähteeksi.
- Digikirjahyllyn käyttöön liittyy tärkeitä tekijänoikeuskysymyksiä, jotka on otettava huomioon palveluiden suunnittelussa.

Tekijä(t)	Nimike	Aihealue	Kuvaus	Julkaisu- muoto	Kieli	Paikka	Sijainti	Linkki
Mäntyniemi, Meimi & Rinne, Wesa	Kotiseutukokielma: Kollissanomien historiaisivut 2011-2012. 10.	Henkilökuvia, Kyliä ja perinteitä, Luonto, Elinkeinoelämä	Kersti Alaviotunki: Papin tyttären tie kiertäväksi, KS 7.12.2011. Asutushistoriasta ja kirkollisista oloista KS 31.7.2012. Jyväskylän lippatehdas saatu lopullisesti kuntoon, ensimmäiset lippat valmistuneet huhtikuussa 1925, (erinomaisen hyviä, kolmea kappaletta), 20.4.1926, KS 5.11.2012.	kirjat, lehdet, artikkelit, kartat, pienpainatukset, äänitteet, mikrofilmit ym.	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/
Ordinary Man in a Great War-EU-hanke	Viimeiset kilometrit-diginäyttely	Kenttärata	Kilometrien rakentamisesta, vankien ja työvelvollisten oloista, kuusamolaisten roolista kenttäradan rakentamisen aikana ja suunnittelusta, jotka jäivät toteuttamatta, kun kenttärata tuhoettiin syksyllä 1944. Osana näyttelyä on esillä pienoismalli Vantaaajoen sillasta, jonka jaanteen ovat yhä näkyvissä Sankkikankaalla. Näyttely pidettiin matkailu- ja kulttuurikeskus Karhuntasussa Kuusamossa 29.5.2023-31.12.2023.	verkkoisku	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/
Palosaari, Helena	Elävä mies tulee merenkin takaa	Kenttärata	Järven Heikasen elämää, satuja ja lauluja: Impi Heikasen sota-aika lauluja ja muistovärsyitä	kirja	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/
Palosaari, Helena & Jaakkola, Pauli	Kun saisi nuo pensikat kouluun	Sotien aika	Lämsän koulun historiikki ja tarinoita vuosikymmenten varrelta	kirja	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/
Me selvisimme : Kuusamon kohtalovuodet 1939-1950	Koulutus, Kyliä ja perinteitä	Sotien aika	Jälleentekennusvuosilta kuusamolaisten itsensä kertomina.	kirja	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/
Pavilainen, Ulla & Pöytäniemi, Marjo	Elämää rajalla	Kylä ja perinteitä	Romaaniksi kirjoituksen on toimittanut julkaisukuntoon Ulla Pavilainen. Romaani on fiktiivinen, mutta se pohjautuu kylässä eläneisiin ja alueella liikkuneisiin henkilöihin ja tositaapahdumiin.	kirja	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/
			kirjoittanut vuonna 1741 Ruotsin kuningas Fredrikille kirjeen on esi-isäni ja tämä romaani on ystäväni Johanna Pentikäinen. Granroth oli ostanut tilansa Kuusamon alueelle ensin tulieita asuttajalta, joka kullankin alkoi rakentaa tilaa, josta tuli nykyinen Kuusamon alue.	kirja	suomi	Kuusamo	Kuusamon kirjasto	https://www.kuusamo.fi/kirjasto/

Tekijänoikeuksista: tarinat matkailupalveluissa

Matkailussa tarinat luovat elämyksiä, mutta samalla ne ovat osa tekijöiden, kirjailijoiden ja kulttuuriperinnön arvoa.

Tekijänoikeuksien huomioiminen ei ole este tuotteistamiselle. Päinvastoin se mahdollistaa kestävän yhteistyön kulttuurin ja matkailun välillä sekä vahvistaa luovien tekijöiden asemaa osana alueen matkailun kehittämistä.

Mitä tekijänoikeusasioita tulee huomioida?

1. Tekijänoikeussuojan kesto vaikuttaa siihen, tarvitaanko lupa

- Tekijänoikeus on voimassa kirjailijan eliniän + 70 vuotta hänen kuolinvuotensa päättymisestä.
→ Tämän jälkeen teos on **public domain**, eli sitä voi käyttää vapaasti.
kirjailijaliitto.fi
- Suojatun teoksen hyödyntäminen matkailupalvelun sisältönä edellyttää yleensä oikeudenhaltijan lupaa, ellei käyttö perustu tekijänoikeuslain nimenomaiseen poikkeukseen, kuten sitaattioikeuteen. [Tekijänoikeuslaki](#)
- Tekijä tai perikunta päättää käytöstä ja ehdoista. kirjailijaliitto.fi

Mitä tekijänoikeusasioita tulee huomioida?

2. Taloudelliset oikeudet

Tekijällä (tai perikunnalla/kustantajalla) on yksinoikeus:

- valmistaa teoksesta kappaleita
- saattaa teos julkisesti yleisön saataville
- tehdä muutoksia, muunnelmia, dramatisointeja, käännöksiä jne. finlex.fi

Matkailutuotteessa tämä tarkoittaa:

Jos matkailuelämys perustuu tunnistettavasti suojatun teoksen tekstiin, henkilöhahmoihin, dialogiin, tapahtumarakenteeseen tai muuhun omaperäiseen sisältöön, käyttöön tarvitaan yleensä **oikeudenhaltijan lupa**.

Mitä tekijänoikeusasioita tulee huomioida?

3. Moraaliset oikeudet

Tekijän nimi on mainittava hyvän tavan mukaisesti. Teosta ei saa käyttää tavalla, joka loukkaa sen henkeä tai tekijän taiteellista arvoa. kirjailijaliitto.fi

Tämä korostuu erityisesti:

- jos tarinaa muokataan matkailuelämykseksi
- jos sisältöä dramatisoidaan, tuotteistetaan tai sovitetaan

Mitä tekijänoikeusasioita tulee huomioida?

4. Tarinoiden hyödyntäminen: mitä saa käyttää ilman lupaa?

Tekijänoikeus suojaa teoksen omaperäistä ilmaisumuotoa, ei aiheita, ideoita, teemoja tai tosiasioita.

→ Esim. "pohjoinen mystiikka" tai "nuoren sankarin matka" ei ole suojattua.

Sitaattioikeus mahdollistaa teoksesta otettujen katkelmien käytön hyvän tavan mukaisesti ja käyttötarkoituksen edellyttämässä laajuudessa.

tekijanoikeus.fi

kirjastot.fi

Mitä tekijänoikeusasioita tulee huomioida?

5. Muuntelut ja dramatisointi

Tekijänoikeussuojatun teoksen pohjalta tehty dramatisointi, sovitus tai muu muunnelma edellyttää oikeudenhaltijan lupaa.

→ Myös käännökset ja lyhennelmät ovat muunnelmia. sktl.fi

6. Perikunnat ja oikeudenhaltijat

Edesmenneen kirjailijan oikeudet siirtyvät perikunnalle tai muille oikeudenhaltijoille.

He myöntävät luvat ja sopivat korvauksista.

kirjailijaliitto.fi

Mitä tekijänoikeusasioita tulee huomioida?

7. Sopiminen kirjallisuuden käytöstä

Käyttöoikeuksista kannattaa tehdä kirjallinen sopimus, jossa määritellään käyttöehdot, korvaukset, käyttöaika ja käyttöalue.

[Visit Finland](#)

Yhteenveto matkailupalvelun suunnittelijalle

Kun hyödynnät kirjailijoiden tarinoita matkailupalveluissa:

- **Tarkista tekijänoikeuden voimassaolo.**
- **Pyydä lupa** eläviltä kirjailijoilta tai perikunnalta, jos teos on suojattu.
- **Kunnioita moraalisia oikeuksia** (tekijän nimi, teoksen henki).
- **Vältä suoria lainauksia ilman lupaa**, ellei sitaattioikeus täyty.
- **Sovi käytöstä kirjallisesti** ja dokumentoi oikeudenhaltijoiden luvat.
- **Hyödynnä tarinan ideaa**, jos et käytä sen ilmaisumuotoa.

Mistä ohjeistusta löytyy?

1. Finlex – Tekijänoikeuslaki (404/1961)

Peruslaki, joka määrittelee taloudelliset ja moraaliset oikeudet. finlex.fi

2. Kirjailijaliitto

Selkeää ohjeistusta kirjailijoiden oikeuksista ja teosten käytöstä (myös perikunnille). kirjailijaliitto.fi: ”Edesmenneen kirjailijan omaisille”, kirjailijaliitto.fi ”Tekijänoikeus”

3. Sanasto (kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö)

Myöntää lupia runoihin, katkelmiin ja kirjallisuuden julkiseen esittämiseen. sanasto.fi

4. Tekijänoikeus.fi

Perustiedot tekijänoikeudesta, rajoituksista ja sitaattioikeudesta. tekijanoikeus.fi

5. Visit Finland – Lainsäädäntö ja tekijänoikeudet matkailualalla

Suunnattu erityisesti matkailutoimijoille; johdatus oikeudellisissa kysymyksissä. visitfinland.fi

6. Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM)

Yleinen ohjeistus tekijänoikeusjärjestelmästä ja sen periaatteista Suomessa. okm.fi

Kiitos!

Matkailun menetystekijät –hanke

<https://ksak.fi/hankkeet/matkailun-menestystekijat/>

Elinvoimakeskus

